

Catalunya Visió

Fotografies de Ton Sirera, Ferran Bosch i Jordi Verrié

Aquesta exposició, comissariada per Josep Rigol i Cristina Zelich, proposa una revisió del projecte editorial que, sota el títol de *Catalunya Visió*, endegà el professor, escriptor i directiu de l'editorial Tàber Oriol Vergés l'any 1968, amb la idea de confeccionar uns llibres amb textos i fotografies que, a manera de viatge pel territori, pogués servir per descriure el teixit físic i humà de Catalunya. El fruit d'aquest esforç es plasmà en l'edició d'una sèrie de llibres gràfics, editats entre 1968 i 1978, basats en recorreguts descriptius de les comarques catalanes, incloent-hi Andorra, la Catalunya francesa, la Llitera, el Baix Cinca i el Matarranya, i elaborats fonamentalment per l'escriptor Josep Vallverdú i el fotògraf Ton Sirera, que confeccionaren vuit dels deu volums; els altres dos varen ser fets, respectivament, per Josep Vicente —textos— i Ferran Bosch —fotografies—, en el cinquè volum, i per Jordi Verrié, autor dels textos i les fotografies del sisè. La mostra, centrada en la part gràfica de les edicions, ofereix una àmplia selecció de les fotografies que conformaren les publicacions a partir de nous positius extrets dels negatius originals, un fet que permet valorar de forma més precisa el treball efectiu dels fotògrafs que hi participaren, tot superant les limitacions tècniques i les possibilitats editorials del moment.

Aquest projecte editorial, però, no es pot desvincular del seu context social, definit pel procés de reconstrucció de la identitat nacional catalana en plena dictadura franquista, al qual el projecte s'uneix a través d'una mirada distinta del seu territori i els seus paisatges, inspirada per la tradició geogràfica catalana, a mig camí entre les descripcions de les monografies comarcals i les aportacions literàries, amarades de l'experiència individual davant i enmig del paisatge i les seves gents. Així, des d'un punt de vista objectiu, els volums de la sèrie reflecteixen, tant a través de l'escriptura com de la fotografia, un país que està experimentant la transició entre una societat agrària tradicional i una societat cada cop més urbana i industrialitzada. En aquest sentit esdevenen una fotografia precisa d'un temps i d'un moment de canvi. Subjectivament, sobretot el tàndem Vallverdú-Sirera, Sirera-Vallverdú, expressen una nova manera d'abordar la relació directa de l'home amb el territori i els seus paisatges, amb una finesa i una profunditat envejables, a través d'«unes fotografies que parlen, [i] uns comentaris que pinten». No endebades, en la solapa de la coberta del primer volum Vallverdú escrivia que es tractava de presentar gràficament la gràcia i el drama de la terra i els homes, i afegia: «No és un reportatge. No són uns itineraris. No són uns llibres de divulgació. És una visió de Catalunya.»

L'exposició *Catalunya Visió* s'emmarca també en la celebració del centenari del naixement de Ton Sirera (Barcelona, 4 de maig de 1911), una efemèride que ens permet retrobar-nos amb la mirada d'un dels fotògrafs cabdals de la Catalunya del segle passat, en aquest cas centrada en la fotografia entesa com un nou mitjà d'expressió artística estretament vinculada a una nova manera d'entendre i copsar la realitat.